

Vse te tvarine imajo napako, da niso prožne, da stiskajo enako trde in mehke dele. Tej napaki se je skušalo pomagati s kaučukom. Valci iz kaučuka so res prožni, pa njih trdota je zelo različna pri razni toploti. Ako je toplo, so premehki, ako je mrzlo so pretrdi. Zategadelj se ti valci tudi niso nikakor udomačili.

Za uspešnost dela je zelo važna velikost valcev. Po tej zamoremo grozdne mline deliti v dve skupini, 1. v take s kratkimi, a debelimi; 2. v take z dolgimi, a tanjšimi valci.

Najprej se je mislilo, da morajo biti valci debeli, češ, da bolje grozdje grabijo. Čim debelejši so pa valci, toliko več moči treba za vrtenje, kadar se grozdje melje, zategadelj so se napravili bolj kratki. Ta načela izražena so pri tako zvanem renskem sistemu, ki se tudi pri nas najbrž le iz prostega nagiba do posnemanja posnema. Ti valci so šestokrat do 25cm debeli, pa le 30cm dolgi. Napaka taci valcev je pa velika. Ker so kratki, gre delo manj uspešno od rok. Tudi se napravi nad valci vsakokrat tesen obok od grozdja, da je treba grozdje, v kljub temu da so valci debeli, vedno med valce potiskati. To pa se ve da mudi.

Mnogo lepše in enakomerneje grabijo dolgi valci. Ti se napravijo, — da ni treba preveč moči — bolj tanki, kajti čim tanjši so, toliko manj moči je treba. Pri dolgih valcih se ne napravi nad njimi dolg plošnat obok, ker se ne more držati, zategadelj grozdje brez potiskanja lepo med valce pade ter se enakomerno melje.

Delo gre pri teh lažje in uspešneje od rok, ker so valci drobnejši in daljši, več grozdja na enkrat pograbi. Skušnja je pokazala, da so najboljši valci po 50cm dolgi in v premeru 12cm debeli. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 14. septembra v Ivniku, pri Sv. Antonu v Slov. gor., v Rušah, Poličanah (za svinje), v Rogatcu, pri Sv. Ani na Krembergu in v Golobinjaku. Dne 16. sept. v Dobovi, Zdolah, Šmarijah in pri Sv. Janžu pri Spod. Dravogradu. Dne 17. sept. v Ljutomeru. Dne 18. sept. v Imenem (za svinje). Dne 19. sept. na Dobrni, Vranskem in na Bregu pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Od Sv. Andraža v Slov. gor. (Veselica; posta.) Kaj bo, možaki Andraževčani, če bodete tako malomarni za veselice vašega bralnega društva? Glejte, v nedeljo 1. septembra so nas počastili z obiskom gostje od Sv. Jurija ob Ščavnici, od Kapele, od Sv. Antona, od Sv. Lenarta, od Sv. Bolfenka, od Sv. Urbana, od Sv. Marka in od Sv. Marjete, da štirje celo iz Središča, in vsi so obžalovali, da so videli tako malo mož domačinov pri veselici. Pohvaliti se pa mora ženstvo, ki se je mnogobrojno udeležilo veselice. Le tako naprej, mladenke in žene slovenske! Rade zahajajte k poštenim veselicam vašega bralnega društva! Možje, vi se pa predramite iz nečastne zaspanosti in skrbite, da vam ženske ne bodo vzgled. Podrobnosti o veselici, ki se je dokaj dobro obnesla, preidemo ter se končno le še hvaležno spomnimo marljivega pevskega zbora kapelskega, ki nas je s svojim lepim petjem jako razveseljeval. — Poštna zveza s Ptujem se nam je zboljšala. Poštni pot gre odslej vsak dan razun nedelje. To je za naš kraj važna pridobitev, zategadelj pa naj vsakdo oddaja pisma in pošiljatve na domači pošti, da se bode boljše vzdržala. Smelo bi se pa na tem mestu velikemu številu onih domačinov, ki so kot zidarji ob poletnem času na ptujem, kakor tudi vojakom prijazno priporočati, da naj nekoliko rajši pišejo na pisma slovenske naslove

ali atrese, ako pišejo domu; vsaj znajo vsi boljše slovensko pisavo, nego nemško, in Sv. Andraž tudi ni nikjer na Nemškem!

Iz Celja. (Naši Tevtoni.) List za listom s hrasta pada; slava nemška bo kmalu »fuč«. Eden v blaznici tam strada, drugi sam tišči pod »ključ«. Zopet trije bratci kulturonošci! Nedavno je srečal veliki sin velikega »Nemca« dr. Stepischnegga Najsvetejše na potu k bolniku. Cerkvenik zvonil in zvonil, mladi Štepišnik se ne zmeni in ne sname niti klobuka, dasiravno ga je cerkvenik opominjal. Potolazi se, mladi zaničevalec vere; Gospod ne bo ti vsiljeval svoje ljubezni, ko pa te kaznuje lahko! Upamo pa, da te zadene tudi šiba človeške pravice. — Ravno take omike nasrkal se je sin slavnega okrajnega glavarja Wagnerja. To ljubeznivo dete sladke majke Germanije domišljuje si že, da so vsi ljudje njegovi podložni. Ta »grésenván« mu je narekaval nedavno v kavarni divjaške besede: »Tukaj se le nemški govori, nič slovenski. Če meni ne verjamete, smatrajte se klofutane!« Junak se bode zagovarjal za to barbarščino pri sodišču. Da mu le tekne! — Oni dan so svetili bajoneti glasovitemu Franzky-ju z Brega na potu v »luknjo«. Okrog njegove gostilnice sploh ni nikdar prav varno; zatorej je večinoma prazna. Tam nekje je izginil pred leti znani sluga glavarstva; tam je iz sosedne, občinske hiše izginil nedavno napis in romal po Savinji; tudi pobožni, ki obiskujejo cerkev kapucinsko, so večkrat napadeni tam. V soboto po noči pa se priplazi mož okrog vogla, ukrade Franzky-jevo obličje iznad pivarne, zanese k občinski hiši, polije s petrolejem duri in — vesel plamen posveti v lice hrabremu — Francky-ju. Prestrašeni stanovniki so ogenj se pogasili in hiša ni pogorela, pač pa je pogorela slava Franzky-jeva, ker zasačili so ga. Kdor požiga nedolžne stavbe, da bi se maščeval, je blazen ali pa najhudoobnejši nevarnež na svetu. Slovenskega urada pa ne bodo tako lahko požgali.

Iz Sromelj pri Brežicah. (Naš Martin.) V kratkem poteče upravna doba sedanjega obč. odbora. Priprave se že delajo za novo volitev, pri kateri bi se rad nekdo izpred Sromeljskega brega v odbor vrnil, kateri pa zaradi večih uzrokov nikakor ondi ne sodi. Sicer ne bodem vseh napak, katere ta človek ima, našteval, ker bi znali g. urednik dopis v koš vreči, nekaj pa vendar ne morem zamolčati, ter si s tem tega kandidati nekoliko ogledamo. Da bi volilce premotil in tako srečno v odbor prikobacal, zmislil si je zvijačo ter lagal, da sedanji obč. odbor zapravlja obč. premoženje in taisto v svoj prid obrača, ter tako hoteli sedanje odbornike pred volilci očrniti. To se mu pa ni posrečilo, ker taisti so ga pri c. kr. okrajni sodnji prijeli, kjer se je imel dne 23. avgusta zagovarjati. Ker pa nič svojih lažij in obrekovanj dokazati ni mogel, bil bi za to zaslužen kazni prejel, ako bi mu žaljeni odbor iz ljubezni do bližnjega, in z ozirom na peto kolo, katero možicelj bržčas v glavi ima, ne bi bil odpustil. Vendar pa je vse blebetanje moral pri sodnji preklicati, ter tako svojo možatost pokazati. Torej evo ga, iz tega lahko razvidite volilci, kdo se vam v odbor, mogoče tudi za župana vsiljuje, spoznajta ga s tem, ter sodite o njem in njegovi sposobnosti! Ako bodete to storili, prišli bodete gotovo do trdnega prepričanja, da vsak, ki je primoran laži in obrekovanja pred sodnijo preklicavati, kakor naš Martin, ni sposoben odbornik biti, ter taistemu gotovo nobenega glasu ne bodete dali. Občan.

Iz Olimja. (Cerkvene in šolske vesti; letina.) Ljubi Bog nam je poslal dne 1. avgusta čast. g. župnika Jožefa Kotnika, prej župnika na Muti. Že dne 1. avgusta, ko smo jih z vso mogočo častjo sprejeli, so nas vse pričujoče s svojo ljubeznivostjo do solz ganili.

Ko so pa bili v nedeljo, 4. avgusta od preč. g. dekana in kanonika kozjanskega za našega župnika slovesno umeščeni in so po cerkvenih obredih na leco stopili, so se vsem z milo resnim, pa v srce segajočim govorom tako prikupili, da so se ljudje kar solzili. Usmiljeni Bog nam podeli milost, da bi tukaj pri nas zlato sv. mašo veselo obhajali! — Tudi g. učitelja nam je Bog podaril, kakoršnih je malo. Naš g. Franc Lorec se skaže pri vsaki priložnosti vernega kristjana in narodnjaka. — Kar se letine tiče, je bolj slaba, kakor dobra. Ozimine ni bilo skoraj nič, turšica in korun še najboljše kažeta; da bi le turšice črvi ne žrli! Sadja je malo, pa še tisto skoro vse živivo. Vinogradi kaj lepo kažejo, kateri so skrbno obdelani in oskrbljeni. Bog nas le uime obvaruj!

St. A.

Iz gornjegrajske dekanije. (Cecilijanski izlet.) Dne 3. septembra so priredili rečiški peveci pod vodstvom č. g. kaplana k Sv. Križu izlet, pri katerem se je bralo več sv. maš. Pri prvi maši je pel moški zbor slovenske pesmi, orgljal g. J. Savinšek. Druga sv. maša bila je slovesna, darovali so jo veleč. g. dekan Fr. Dovnik. Pri tej se je pelo, kakor sv. cerkev zahteva, v liturgičnem jeziku. Tantum ergo zložil Fr. Schmid. Mašo je pel mešan zbor, zložil C. Jaspers, in koral, kakor je za dotični dan predpisan, igral je nedavno iz Rezna došli g. K. Bervar, ki je vzel motive iz koralnih melodij, kar res najbolj za cerkev pristojna. Da je rečiški cerkveni zbor tako dobro izvežban, gre čast ondotnemu č. g. kaplanu Pivcu, ki si toliko prizadeva za stvar, katero sv. cerkev zahteva. Naj ne zabim zabeležiti, da je pelo v Gornjem gradu več moških pevcev, med katerimi je bil tudi gosp. Iv. Zupanec, visokošolec na Dunaju, »Missa Quarda« v H mol, zložil Mihael Haller. Priporočati je tudi drugim cerkvenim zborom omenjena maša, ki napravi velik utis na poslušalce. Vse to se je zvršilo pod dekanijskim pevovodjo. Torej čast in hvala č. gg. duhovnikom v gornji Savinjski dolini, ki se zanimajo za umetno cerkveno petje!

Romar.

Iz Celja. (»Dijaška kuhinja v Celju.«) šteje koncem IX. društvenega šolskega leta šestnajst pokroviteljev in sicer: g. Mihael Vošnjak, državni in deželni poslanec, g. Jurij Detiček, c. kr. notar v Celju, č. g. Davorin Škerbec, vikarij v Konjicah, g. J. Šepic, trgovec v Konjicah, g. dr. Jos. Serbec, odvetnik in dež. posl. v Celju, č. g. Josip Zehelj, župnik v Mozirju, č. g. Anton Dvoršak, † bivši župnik v Št. Vidu, gosp. Peter Majdič, lastnik parnega mlina v Spodnji Hudinji, č. g. Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu, preč. gosp. Franc Ogradi, opat Celju, gospa Marija Bratanič, posestnica v Celju, slav. posojilnice: Celje, Žalec, Šoštanj, Mozirje in sl. okrajni zastop v Gornjem gradu. — V devetem društvenem šolskem l. 1894/95 so darovali drugi podporniki in dobrotniki in sicer p. n. gg.: Lovro Baš, c. kr. notar v Celju, 5 fl.; F. Zmazek, župnik pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, 1 fl.; Mihael Vošnjak, drž. in dež. poslanec v Celju, 150 fl.; Martin Gaberc, kaplan v Vojniku, 5 fl.; Jurij Šelih, kaplan v Novi cerkvi, 5 fl.; Jernej Voh, nadžupnik v Konjicah, 7 fl.; dr. Albin Poznik, c. kr. notar v Rudolfovem, 2 fl.; okrajni zastop v Gornjem gradu, 50 fl.; Žizek 2 fl.; Alojzij Šijanec, župnik v Negovi, 2 fl.; Karol Gajšek, dekan in kanonik v Dobrni, 4 fl.; Posojilnica v Konjicah, 25 fl.; Podhostnik Andrej, župnik v Dramljah, 5 fl.; Vanouš Vencl, trgovec v Radgoni, 2 fl.; Franc Ogrizek, kaplan v Št. Petru pod Sv. gorami, 2 fl.; kavarna Evropa Ljubljana 1 fl.; A. Urek, župnik na Polzeli, 5 fl.; M. Vodusek, geometer v Ptuj, 2 fl. 50 kr.; Ivan Drobnič, posestnik v Laškem trgu, 2 fl.; mil. dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski, 10 fl.; Tom. Rožanc, dekan v Mariboru, 5 fl.; dr. Rudolf, odvetnik v Konjicah, 5 fl.; Vinko Kolšek, c. kr.

notar v Kranjski gori, 3 fl.; Anton Flis na Vrhnikih, 2 fl.; Erna Razlag, učit. v Ljutomeru, 1 fl.; Franc Kalan v Trbovljah, 2 fl.; Ferdo Roš, veleposestnik v Trbovljah, 3 fl.; Franc Gomzi, gostilničar v Ormožu, 1 fl.; Jak. Zupanič, župnik pri Sv. Ožbaldu, 1 fl.; Jurij Rantusa, župnik pri Sv. Juriju v Slov. goricah, 2 fl.; Davorin Ogorevc v Konjicah, 5 fl.; Vilibald Venedig, župnik v Središču, 2 fl.; Iv. Janežič, posestnik v Grižah, 3 fl.; Franc Veršec, c. kr. notar v Sevnici, 3 fl.; Tom. Cajnkar, c. kr. okr. sodnik v Sevnici, 2 fl.; okrajni zastop na Vranskem 10 fl.; Iv. Kodella v Gradcu, 2 fl.; Josipina Prus-ova v Konjicah, 5 fl.; Anton Fischer, župnik v Dolu, 2 fl.; Jak. Krušič, župnik pri Sv. Andreju, 2 fl.; Andr. Zdolšek, župnik pri Sv. Štefanu, 3 fl.; Anton Thaler, posestnik v Št. Ilju, 2 fl.; Egidij Fux, poštni odpr. v Mariboru, 1 fl.; Julij Žigan, trgovec na Polzeli, 5 fl.; Anton Kolar, kaplan v Marnbergu, 1 fl.; Janez Munda, c. kr. živinozdravnik v Brežicah, 2 fl.; Vinko Medic v Sevnici 2 fl.; Jož. Arzenšek v Trbižu, 30 kr.; Martin Ropas, izdel. glasovirjev v Celju, 1 fl.; Ivan Čater na Dunaju, 1 fl.; Alojzij Goričar v Mozirju 2 fl.; Mih. Korošec, župnik v Loki, 3 fl.; dr. Simonič v Bistrici, 50 kr.; laški rodoljubi pri Jakša-tu po Ivanu Kramarju v Loki pri Zidanem mostu, 5 fl.; Jurij Horiak v Zrečah 1 fl.; Ivan Govedič, župnik v Šoštanju, 5 fl.; g. Jurij Detiček, c. kr. notar v Celju, 5 fl.; Minka K. v Kranjski gori, 1 fl.; Božidar Dedič, učitelj v Bočeni, 1 fl.; Fr. Hrastelj, župnik v Ribnici, 3 fl.; Štefan Ferlan, c. in kr. stotnik računovodja Gradec, 1 fl.; Venceslav Waurus v Radgoni, 3 fl.; Janez Žurman, župan pri Sv. Trojici, 1 fl.; Anton Koblar, arhivar v Ljubljani, 1 fl.; Jož. Flek, župnik v Jarenini, 3 fl. (Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. Veličanstvo svetli cesar so se v nedeljo odpeljali na Nemško v Stettin, kjer je cesar Viljem pri velikih vojaških vajah. Jutri v petek pridejo svetli cesar zopet na Dunaj, kamor pride grof Badeni, da se s cesarskimi namestniki in deželnimi predsedniki posvetuje o sestavi novega ministerstva. — Prihodnji tork so na Dunaju občinske volitve za 3. razred. Bog daj krščanski stranki srečo!

Česko. Katoliški shod v Příbramu v ponedeljek in tork je bil velikansk. Bili so ondi kardinal nadškofov p. aški, več skofov in nad 3000 katoličanov. — Narodopisna razstava v Pragi še bode odprta do dne 20. oktobra.

Štajarsko. Že zopet pišejo časniki, da pojde cesarski namestnik Kübeck v pokoj, na njegovo mesto pa da pride bivši minister markiz Bacquehem. — Ono nedeljo je na shodu lepo število volilcev v Mooskirchenu, to nedeljo pa v Stallhofenu izreklo popolno zaupanje poslancu Kalteneggerju.

Koroško. Dopolnilna volitev namesto odstopivšega poslanca za Celovec, pl. Rainerja, bode dne 5. okt. Izvoljen bode »Nemec« Dobernigg. — Celovško katoliško društvo rokodelskih pomočnikov praznuje te dni 40letnico svojega obstanka.

Kranjsko. Svetli cesar so potrdili zopetno izvolitev cesarskega svetovalca Murnika predsednikom c. kr. kmetijske družbe. — Pravil »Stavbenega društva« za Ljubljano vlada ni potrdila. — Predsednikom »Zaveze« slov. učiteljskih društev je bil na občnem zboru v Novem mestu izvoljen g. nadržitelj Luka Jelenc.

Primorsko. Tržaški katol. časnik »Il Popolo« je